

पपुत्रं ह्यपाक्यात् सर्वे ते त्रिदिवौकसः । तदा सीता-
जलं चन्द्रस्नानयोगाच्च सान्द्रतम् । भूत्वा निपतितं
तस्मिन् बृहल्लोहितसंज्ञके । तद्विष्टम् तदा तोयम्
तस्मिन् सरसि निर्मलम् । तद्दर्शं स्वयं ब्रह्मा विष्टम्
साधु तज्जलम् । तद्दर्शनाज्जलात्तस्मादुत्थिता कन्यको-
त्तमा । चन्द्रभागेति तन्नाम विधिवत् स्वयं ततः ।
भार्यायै सागरस्तान् जपाह ब्रह्मसंस्तते । तत्रैवा-
घ्नितं तोयं गदापेण निशापतिः । निर्भिद्य पश्चिमे
पात्रे गिरिं तन्तु प्रवाहते । तत्सास्त्रतज्जलं भिषवा
बृहल्लोहितसंज्ञकम् । कासारं सागरं ज्ञात चन्द्र-
भागा नदी तु सा । सागरोऽपि तदा भार्यां चन्द्र-
भागां महानदीम् । तेन तोयप्रवाहेण निनाय भवनं
सकम् । एवं तस्मिन् ससृत्पद्मा चन्द्रभागाङ्गया नदी ।
चन्द्रभागे महायैले शुभैर्गङ्गासमा सदा ।

चन्द्रभूति न० चन्द्रस्यैव भूतिः कान्तिरस्य । रजते राजनि०
तस्य चन्द्रतत्त्वकान्तिसत्त्वात् तथैवम् । [हेमच० ।

चन्द्रमणि पु० चन्द्रप्रियोमणिः शाक० त० । चन्द्रकान्तमणौ
चन्द्रमण्डल न० इत० । गोलाकारे विन्ने चन्द्रस्य तन्मा-
नादि इन्दुशब्दे ६१२ पृ० इत्यम् ।

चन्द्रमल्लो स्त्री चन्द्र इव मल्लो । अष्टापद्यां शब्दचि० ।
चन्द्रमस पु० चन्द्रमाह्लादं निमित्ते मि-व्यसृन् मादेशः चन्द्रं
कर्पूरं माति तुल्यति मा-व्यसृन् वा । १ चन्द्रे २ कर्पूरे
च व्यसरः । “सितासितौ चन्द्रमसौ कश्चित्” ज्यो० त० ।
“राज्यं हस्ती भूत्वा चन्द्रमसं गृह्णाति” सुतिः । “क्रूर-
पहः सकैलचन्द्रमसं पृथ्ममण्डलमिदानीम्” सुहारा० ।
तस्येदमित्यण् चान्द्रमस तत्सम्बन्धिनि “तिथिचान्द्रमसं
दिनम्” सू० सि० । स्त्रियां ङीप् । “पञ्चाश्रिता
चान्द्रमसीमभिव्याम्” कुमा० ।

चन्द्रमा स्त्री चन्द्रेण मीयते मा-वजर्थे क । नदीभेदे ।
“कौशिकी मित्रपा शोणं बाहुदामय चन्द्रमाम्” भा०
भी० ६ अ० भारतवर्षे नदीकथने ।

चन्द्रमौलि पु० चन्द्रो मौलावयः । महादेवे इन्दुमौलि
शब्दे ६१६ पृ० इत्यम् । “चन्द्रमौलिः सदाशिवः”
विष्णुधर्मो० ।

चन्द्ररसा स्त्री चन्द्र इवाह्लादको रसोऽस्याः । भारतवर्षस्य
नदीभेदे । “चन्द्ररसा ताम्रपसीत्यादि” भाग० ५।१।१८।
नद्युक्तौ “तत्रचन्द्ररसा ताम्रपसीदयः” भाग० ४।२।११ ।

चन्द्ररेखा स्त्री इत० । चन्द्रस्य मण्डलसूचकरेखाभेदे

२ अक्षरोभेदे च “चन्द्ररेखा तिलोत्तमा” काशीख० ८ अ० ।
३ वाकुचोलतायाम् राजनि० । ४ चन्द्रशेखरसङ्कायं
चन्द्रशेखरशब्दे इत्यम् । “नसरयुगले चन्द्ररेखन्तु-
लोकैः” इ० र० टी० उक्ते ५ चन्द्रोभेदे च

चन्द्ररेणु पु० चन्द्राह्लादकोरेणुरत । काव्यचौरे त्रिका० ।
चन्द्रला स्त्री कर्णाटदेशस्थाने १ देवीभेदे २ तत्स्थाने च शब्दार्थचि०
चन्द्रलेखा स्त्री चन्द्रं तत्कान्तिं लिखति लिख-कण्
उप० स० । (हाकुच्) स्थाते १ लताभेदे राजनि० । इत० ।
२ चन्द्ररेखायाम् । “सौमोयौ चेदुभवेतां सम्राट्कैचन्द्र-
लेखा” कन्दोम० उक्ते पञ्चदशाक्षरपादके २ कन्दोभेदे च ।
चन्द्रलोहक चन्द्र इव शुभं लोहकं धातुद्रव्यम् । रजत-
धातौ राजनि० ।

चन्द्रवय पु० इत० । चन्द्रस्य सन्तानादिपरम्परायां स च
हरिवं २५ अध्यायादौ उक्तः । तत्र भवः यत् । चन्द्रवंश
तद्वंशोद्भवे त्रि० । [द्वादशाक्षरपादके कन्दोभेदे ।

चन्द्रवर्त्तन् न० चन्द्रवर्त्तं निदगदन्ति वनभसैः इ० र० उक्ते
चन्द्रवल्लरी स्त्री इत० । सोमलतायाम् भरतः ।

चन्द्रवल्ली स्त्री चन्द्र इव वल्ली । सुधातुल्यमधुचाविताम् ।
१ माधवीलतायाम् राजनि० । २ सोमलतायां च ।

चन्द्रविन्दु पु० चन्द्रः व्यङ्ग्यं चन्द्रयुक्तोविन्दः । व्यङ्ग्यं चन्द्रा-
कारोपरिगतविन्दुरूपसन्निवेशरूपे वर्णभेदे ।

चन्द्रविहङ्गम पुंस्त्री चन्द्र इव व्यङ्ग्यं शुभः विहङ्गमः ।
(शङ्खचिल)शङ्खिनि खगे त्रिका० । स्त्रियां जातितात् ङीप्
चन्द्रव्रत न० चन्द्रस्य चन्द्रलोकप्राप्तये व्रतम् नियमः । चा-
न्द्रायणसंज्ञके व्रते । चान्द्रायणशब्दे इत्यम् ।

चन्द्रशाला स्त्री चन्द्रः शालेयाधारो यस्याः । १ ज्योत्स्ना-
याम् त्रिका० । चन्द्र इव शाला उज्ज्वलितत्वात् ।
२ प्रासादोपरिस्थे गृहे (चिबेचर) हारा० । “वियङ्गतः
पुष्पकचन्द्रशालाः” रघुः । “ट्टहराजः घोडशकस्त्रि-
चन्द्रशाला भवेद्वलभी” “बहुवचिरचन्द्रशाला पङ्क्तिः
पञ्चभीमश्च” इ० स० ५६ अ० । ततः स्वार्थे क । चन्द्र-
शालिका १ वटभ्यां त्रिका० ।

चन्द्रशिला स्त्री चन्द्रप्रिया शिला शाक० मध्यपद० स० । चन्द्र-
काले प्रस्तरभेदे । “प्रह्लादिता चन्द्रशिलेव त्वरम्” भट्टिः ।

चन्द्रशू(सू)र पु० चन्द्रे तज्जोह्वयिके रोगे शू(सू)र इव ।
चादस्तर (हालौ) इति च स्थाते वृजभेदे तत्फलं
न० भावप्र० । “चन्द्रशू(सू)रं हितं हिकावात-
सोष्मातिसारिणाम्” । तद्गुणा उक्ताः